

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL STATISTIKOS STUDIJŲ KRYPTIES APRAŠO PATVIRTINIMO**

2015 m. liepos 23 d. Nr. V-812
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 48 straipsnio 3 dalimi:

1. T v i r t i n u Statistikos studijų krypties aprašą (pridedama).
2. N u s t a t a u, kad aukštosios mokyklos savo vykdomas studijų programas turi suderinti su šio įsakymo 1 punktu patvirtintu Statistikos studijų krypties aprašu iki 2016 m. birželio 1 d.

Švietimo ir mokslo ministrė

Audronė Pitrėnienė

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir
mokslo ministro 2015 m. liepos 23
d.
įsakymu Nr. V-812

STATISTIKOS STUDIJŲ KRYPTIES APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Statistikos studijų krypties aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja specialiuosius statistikos studijų krypties studijų programų reikalavimus.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimą Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 21 d. įsakymą Nr. V-2212 „Dėl Studijų pakopų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. balandžio 9 d. įsakymą Nr. V-501 „Dėl Laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. birželio 3 d. įsakymą Nr. V-826 „Dėl Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. gruodžio 15 d. įsakymą Nr. V-2463 „Dėl Studijų krypties arba kryptių grupės aprašo rengimo rekomendacijų patvirtinimo“.

3. Statistikos studijų krypties studijų programos gali būti vykdomos tik universitetuose. Aprašas taikomas pirmosios ir antrosios studijų pakopų universitetinėms statistikos studijų krypties studijoms.

4. Aprašo paskirtis:

4.1. padėti aukštosioms mokykloms rengti, vykdyti ir vertinti statistikos studijų krypties studijų programas;

4.2. apibrėžti statistiko išsilavinimą ir informuoti akademinę bendruomenę, darbdavius ir visuomenę apie statistikos studijų krypties studijose įgyjamas žinias bei gebėjimus;

4.3. orientuoti ekspertus, kurie vertina statistikos studijų krypties studijų programas;

4.4. prisidėti kuriant statistikų kvalifikacijos tobulinimo sistemas.

5. Aprašas taikomas šioms statistikos studijų krypties šakoms: Taikomoji statistika; Tikimybių teorija; Atsitiktiniai procesai; Statistinis modeliavimas; Matematinė statistika.

6. Baigus statistikos studijų krypties studijas įgyjama aukštojo mokslo kvalifikacija:

6.1. baigus pirmosios pakopos studijas, įgyjamas statistikos arba taikomosios statistikos, statistinio modeliavimo ar matematinės statistikos bakalauro kvalifikacinis laipsnis, liudijamas universiteto išduodamu bakalauro diplomu;

6.2. baigus antrosios pakopos studijas, įgyjamas statistikos arba taikomosios statistikos, statistinio modeliavimo ar matematinės statistikos magistro kvalifikacinis laipsnis, liudijamas universiteto išduodamu magistro diplomu.

7. Išduodamas bakalauro ar magistro kvalifikacinį laipsnį liudijantis diplomą turi atspindėti pasiektų studijų rezultatų lygmenį.

8. Statistikos studijų krypties studijos gali būti organizuojamos nuolatine ir (ar) iššėstine forma.

9. Pirmosios studijų pakopos statistikos studijų krypties studijų programa gali būti skirta:

9.1. statistikos studijų krypties studijoms, kurias baigus suteikiamas statistikos bakalauro kvalifikacinis laipsnis, ir aukštosios mokyklos nustatytiems ir studento pasirinktiems dalykams, skirtiems gilesnei specializacijai pasirinktoje tos krypties šakoje ar praktikai;

9.2. statistikos studijų krypties studijoms, kurias baigus suteikiamas statistikos bakalauro kvalifikacinis laipsnis, ir aukštosios mokyklos nustatytam (nustatytiems) ir studento pasirenkamam (pasirenkamiems) kitos krypties (šakos) moduliui (moduliams), dalykui (dalykams) ar praktikai;

9.3. statistikos studijų krypties studijoms, kurias baigus suteikiamas statistikos bakalauro kvalifikacinis laipsnis, ir aukštosios mokyklos nustatytiems bei studento pasirenkamiems didesnės, nei nustatyta būtinos apimties bendriesiems universitetinių studijų dalykams (pasaulėžiūros ir bendros erudicijos dalykams, kurie nėra tiesiogiai susiję su pagrindinės krypties studijų turiniu);

9.4. dviejų krypčių (pagrindinės statistikos studijų krypties ir aukštosios mokyklos nustatytos ir (ar) studento pasirenkamos gretutinės krypties) studijoms, kurias baigus suteikiamas dvigubas (pagrindinės statistikos studijų krypties ir atitinkamos gretutinės studijų krypties) kvalifikacinis laipsnis. Šiuo atveju mažiausia studijų apimtis turi būti 240 studijų kreditų.

10. Statistikos studijų kryptis gali būti gretutinė pirmosios studijų pakopos studijų programose.

11. Bendrieji priėmimo į studijas reikalavimai yra šie:

11.1. Į statistikos studijų krypties pirmosios pakopos studijų programas konkurso būdu priimami ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą turintys asmenys, atsižvelgiant į mokymosi rezultatus, stojamuosius egzaminus ar kitus aukštosios mokyklos nustatytus kriterijus. Konkursinių mokomųjų dalykų pagal studijų kryptis sąrašą ir konkursinio balo sudarymo principus, mažiausią stojamąjį balą ir kitus kriterijus, įvertinus studentų atstovybei, nustato aukštosios mokyklos ir skelbia ne vėliau kaip prieš 2 metus iki atitinkamų mokslo metų pradžios.

11.2. Rekomenduojama, kad į antrosios studijų pakopos statistikos studijų krypties studijas aukštosios mokyklos nustatyta tvarka būtų priimami asmenys, turintys aukštojo mokslo kvalifikaciją ir baigę statistikos studijų krypties programą arba pirmosios studijų pakopos studijų metu pasiekę studijų rezultatų, užtikrinančių pasirengimą studijuoti statistikos studijų krypties magistrantūros studijų programose. Pasirengimas studijuoti gali būti įgyjamas papildomųjų studijų metu.

12. Pagrindiniai pirmosios ir antrosios studijų pakopų statistikos studijų krypties studijų programų tikslai yra šie:

12.1. išugdyti statistinį mąstymą ir plačią erudiciją;

12.2. suteikti žinių ir išugdyti gebėjimų, reikalingų dirbti su statistika susijusiose srityse;

12.3. išugdyti gebėjimą išlaikyti ir kelti profesinę kompetenciją per visą gyvenimą trunkanti mokymąsi.

13. Suteikiamas bakalauro kvalifikacinis laipsnis atitinka šeštąjį Lietuvos kvalifikacijų sandaros ir Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos lygmenį, taip pat Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sąrangos pirmąjį ciklą, magistro kvalifikacinis laipsnis – septintąjį Lietuvos kvalifikacijų sandaros ir Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos lygmenį, taip pat Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sąrangos antrąjį ciklą.

II SKYRIUS

STUDIJŲ KRYPTIES SAMPRATA IR APRĖPTIS

14. Statistika – tai mokslo kryptis, tirianti visuomenės ir gamtos reiškinių kiekybinius aspektus kartu su tų reiškinių kokybiniu turiniu. Statistikos praktika apima duomenų rinkimą, agregavimą ir interpretavimą, neapibrėžtumo ir kintamumo turinčių statistinių eksperimentų planavimą, statistinius tyrimus ir jų rezultatų apibendrinimą.

15. Statistikos šakos:

15.1. taikomoji statistika nagrinėja statistikos metodų taikymą tiriamoms sritims (pavyzdžiui, medicinos, sporto, žemės ūkio ir panašiai);

15.2. tikimybių teorija plėtoja atsitiktinumų ir rizikos tyrimų matematinius pagrindus;

15.3. atsitiktiniai procesai tiria neapibrėžtumų turinčias sistemas ar reiškinius;

15.4. statistinis modeliavimas taiko statistikos priemones, modeliuojant ir imituojant realaus pasaulio sistemas ir procesus;

15.5. matematinė statistika matematiškai pagrindžia statistinius metodus.

16. Statistikos studijų objektas yra duomenų rinkimo, apdorojimo ir vizualizavimo, analizavimo ir rezultatų interpretavimo teorija bei praktika. Statistikos studijos apima platų teorinių ir praktinių žinių ratą, statistinės programinės įrangos įsisavinimą.

17. Studijų procese turi būti įgyjami tvirti informatikos pagrindai, akcentuojant gebėjimus kurti ir valdyti duomenų bazes, programuoti bent viena statistikai tinkama programavimo kalba ir dirbti statistikos ar matematikos programine įranga.

18. Studijuojami dalykai turi apimti matematinę analizę, tiesinę algebrą, tikimybių teoriją, statistiką (matematinę, taikomąją ir statistinius metodus). Pasirinktos statistikos šakos dalykai turi aiškiai atispindėti studijų programose (pavyzdžiui, statistinio eksperimento planavimas – taikomosios statistikos šakai, mato teorija – matematinės statistikos šakai). Tarp studijuojamų dalykų gali būti matematinis modeliavimas, duomenų vizualizavimas, atsitiktiniai procesai, daugiamatė statistinė analizė, eksperimento planavimas, imčių teorija, statistinis modeliavimas ir kita. Pirmaisiais studijų metais būtina studijuoti informatikos dalykus, kurie yra reikalingi programinei statistikos ar matematikos įrangai įsisavinti ir statistiniams duomenims praktiškai taikyti.

19. Statistikos studijų krypties pirmosios studijų pakopos studijų programose turi būti ugdomi ir bent vienos iš kitų studijų krypčių, tokių kaip viešoji politika, ekonomika, psichologija, sociologija, žemės ūkis, inžinerija, medicina, genetika ir panašiai, gebėjimai.

20. Gilesnė statistikų tarpkryptinė specializacija gali būti pasiekama dvigubu kvalifikaciniu laipsniu: pagrindiniu statistikos studijų krypties (šakos) ir gretutiniu kitos studijų krypties (šakos) arba derinant pagrindinės kitos studijų krypties (šakos) ir gretutinės statistikos studijų krypties (šakos) kvalifikacinius laipsnius.

21. Baigę statistikos studijų krypties studijų programas asmenys gali dirbti tiek privačiame, tiek valstybiniame sektoriuje. Tipinės statistikos krypties absolventų užimamos pareigos gali būti tokios: statistikas, tyrimų statistikas, biometrijos statistikas, demografijos statistikas, ekonomikos statistikas, finansų statistikas, fizinių mokslų statistikas, inžinerijos statistikas, matematikos statistikas, viešosios nuomonės apklausos statistikas, švietimo statistikas, žemės ūkio statistikas, aukštosios mokyklos statistikos dėstytojas, tyrėjas, draudimo bendrovės statistikas.

III SKYRIUS

BENDRIEJI IR SPECIALIEJI STUDIJŲ REZULTATAI

22. Statistikos studijų krypties studijų rezultatai konkrečiose studijų programose transformuojami į studijų programų studijų rezultatus, suformuojant studijų turinį ir procesą.

23. Pirmosios studijų pakopos statistikos studijų krypties studijų rezultatai:

23.1. Žinios ir jų taikymas:

23.1.1. matematikos pagrindų (matematinių skaičiavimų, tiesinės algebrės, tikimybių teorijos) žinios ir gebėjimas jas taikyti statistikos uždaviniams spręsti;

23.1.2. matematinės statistikos ir statistinės duomenų analizės teorinių pagrindų, siauresnės statistikos srities (pavyzdžiui, imčių metodų; parametrinių ir neparametrinių metodų; daugiamatės statistikos; regresinės analizės; statistinių eksperimentų planavimo; atsitiktinių procesų statistikos; išgyvenimo (išlikimo) analizės ir panašiai) žinios ir gebėjimas jas taikyti statistiko darbo praktikoje;

23.1.3. informatikos pagrindų žinios ir gebėjimas naudotis statistikos ar matematikos programine įranga statistiko praktikoje;

23.1.4. bent vienos statistikos taikymų srities (ekonomikos, sociologijos, inžinerijos ar panašiai) pagrindų žinios ir gebėjimas jas pritaikyti statistiko darbo praktikoje.

23.2. Gebėjimai vykdyti tyrimus:

- 23.2.1. geba formuluoti tiriamojo darbo tikslus ir uždavinius;
- 23.2.2. geba rasti ir analizuoti literatūrą, rinkti duomenis iš nurodytų šaltinių, apdoroti ir analizuoti gautą informaciją;
- 23.2.3. geba rengti statistinės duomenų analizės ataskaitas, interpretuoti statistinės analizės rezultatus, formuluoti išvadas, taikyti žinomus statistinės informacijos pateikimo būdus;
- 23.2.4. naudodamas statistines priemones geba modeliuoti reiškinius, procesus, situacijas.
- 23.3. Specialieji gebėjimai:
 - 23.3.1. geba naudotis matematine kalba ir operuoti klasikinėmis matematikos sąvokomis, spręsti statistikos problemas, panaudodamas matematikos įrankius;
 - 23.3.2. supranta statistinius tekstus, taisyklingai vartoja statistikos terminus, sprendžia praktines statistikos problemas, remdamasis įgytomis žiniomis ir praktiniais įgūdžiais;
 - 23.3.3. geba planuoti statistinius tyrimus, surinkti duomenis, parinkti tinkamus statistinius duomenų analizės metodus ir juos pritaikyti, sprendžiamas įvairias praktines problemas;
 - 23.3.4. geba vykdyti statistikos projektus, dirbdamas savarankiškai ir grupėje.
- 23.4. Socialiniai gebėjimai:
 - 23.4.1. adekvačiai suvokia statistikos vaidmenį, dalykiškai bendrauja su kolegomis ir duomenų tiekėjais, duomenų analizės rezultatų naudotojais ir plačiąja visuomene esminiais statistikos taikymų klausimais;
 - 23.4.2. geba perteikti įgytas studijų ir veiklos srities žinias bei supratimą specialistams ir plačiajai auditorijai;
 - 23.4.3. imasi atsakomybės už savo veiklos kokybę ir jos vertinimą, vadovaudamasis profesine etika.
- 23.5. Asmeniniai gebėjimai:
 - 23.5.1. geba savarankiškai mokytis ir tobulėti pasirinktose statistikos šakose ir jos taikymų srityje, planuoti mokymosi procesą;
 - 23.5.2. geba ieškoti informacijos, naudodamasis šiuolaikinėmis informacinėmis technologijomis, įvertinti jos patikimumą, deramai elgtis su konfidencialiais duomenimis;
 - 23.5.3. geba organizuoti profesinę veiklą, planuoti laiką ir išteklius, taikyti įgytas žinias ir gebėjimus, keisdamas veiklos sritį ir pobūdį; suvokia moralinę atsakomybę už savo veiklos ir jos rezultatų poveikį visuomenės, ekonomikos, kultūros raidai, gerovei ir aplinkai;
 - 23.5.4. geba kritiškai vertinti savo profesiją, žinias ir vertybes, reflektuoja savo, kaip profesionalo, augimą, suvokdamas mokymosi visą gyvenimą svarbą.
- 24. Antrosios studijų pakopos statistikos studijų krypties studijų rezultatai:
 - 24.1. Žinios, jų taikymas:
 - 24.1.1. gilesnės statistikoje taikomų matematikos metodų žinios ir gebėjimai jas taikyti sprendžiant fundamentinių arba taikomųjų mokslinių tyrimų uždavinius;
 - 24.1.2. gilesnės matematinės statistikos žinios ir gebėjimas jas taikyti, sprendžiant teorinius ir (ar) praktinius statistikos uždavinius;
 - 24.1.3. gilesnės pasirinktos statistikos šakos arba platesnės statistinės duomenų analizės žinios ir gebėjimas jas kūrybiškai taikyti naujoje nežinomoje aplinkoje ir (ar) tarpkryptiniame kontekste.
 - 24.2. Gebėjimai vykdyti tyrimus:
 - 24.2.1. geba planuoti ir vykdyti statistinius tyrimus naujoje nežinomoje aplinkoje ir (ar) tarpkryptiniame kontekste;
 - 24.2.2. geba taikyti specializuotus duomenų rinkimo ir valdymo metodus, atlikdamas tyrimus naujoje nežinomoje aplinkoje ir (ar) tarpkryptiniame kontekste;
 - 24.2.3. geba rengti statistinių tyrimų ataskaitas, interpretuoti statistinės analizės rezultatus, formuluoti ir argumentuoti išvadas, jas taikyti priimdami sprendimus;
 - 24.2.4. geba diskutuoti esminiais statistinių tyrimų klausimais.
 - 24.3. Specialieji gebėjimai:

24.3.1. geba analizuoti sudėtingas, nevysiškai apibrėžtas sistemas ir procesus, integruodamas skirtingų sričių žinias, taikydamas statistinius modelius ir naudodamas statistikos ar matematikos programinę įrangą;

24.3.2. geba lyginti ir kritiškai vertinti statistinio modeliavimo rezultatus, ieškoti geriausių sprendimo būdų, įvertinti modelio adekvatumą, tikslumą ir patikimumą, prireikus tobulinti modelius;

24.3.3. geba suprasti mokslinę statistikos literatūrą ir pasinaudoti mokslinių tyrimų žiniomis sprendžiamas teorines ir praktines statistikos problemas;

24.3.4. adekvačiai supranta statistikos problematiką, geba kūrybiškai parinkti tinkamiausias statistikos metodų kombinacijas sudėtingai duomenų analizei atlikti;

24.3.5. geba rengti ir vykdyti statistikos projektus.

24.4. Socialiniai gebėjimai:

24.4.1. geba profesionaliai bendrauti statistikos temomis su savo ir kitų sričių specialistais;

24.4.2. imasi atsakomybės už savo veiklą ir vadovaujasi profesine etika;

24.4.3. geba dirbti komandoje, sudarytoje iš įvairių sričių skirtingų kompetencijų specialistų.

24.5. Asmeniniai gebėjimai:

24.5.1. kritiškai vertina savo ir kitų profesinę patirtį, savarankiškai pasirenka tobulinimosi kryptį ir toliau mokosi siekdamas savo, kaip profesionalo, nuolatinio profesinio atsinaujinimo;

24.5.2. geba ieškoti ir rasti naujausios informacijos, įvertinti jos patikimumą;

24.5.3. suvokia moralinę atsakomybę už statistinio raštingumo, statistiko veiklos ir jos rezultatų poveikį visuomenės, ekonomikos ir kultūros raidai.

IV SKYRIUS

DĖSTYMAS, STUDIJAVIMAS, VERTINIMAS

25. Dėstyimo, studijavimo ir vertinimo veikla turi būti organizuota taip, kad studentai galėtų efektyviai pasiekti numatytus studijų rezultatus.

26. Statistikos studijų krypties studijų programose taikomi šie studijų metodai: paskaitos, pratybos, seminarai, kompiuteriais grįstas mokymasis, individualios ar mažų grupių konsultacijos, problemomis grįstas mokymas ir problemų sprendimas, atvejų studijos, projektais grįstas mokymas (individualūs ir komandiniai projektai), žodinis projektų pristatymas su kolegų vertinimais, modeliavimas ir imitavimas, tyrimais grįstas mokymas, statistinių idėjų ir statistinių pranešimų analizavimas, viešosios statistinės informacijos naudojimas, realių duomenų analizė, pažintinė ir mokomoji praktika, mokymas pagal individualų planą ir kiti inovatyvūs metodai, tinkami numatytiems studijų rezultatams pasiekti.

27. Skirtingų studijų pakopų studijose gali būti taikomi tie patys metodai, tačiau turi skirtis pateiktų užduočių sudėtingumas ir studento darbo savarankiškumo laipsnis:

27.1. pirmosios studijų pakopos studentams turi būti pateiktos konkrečios užduotys ir detalus savarankiško darbo planas;

27.2. antrosios studijų pakopos studentai patys gali siūlyti projektinių darbų temas, generuoti jų įgyvendinimo idėjas, savarankiškai ieškoti informacijos;

27.3. antrojoje studijų pakopoje statistikos dalykų dėstymą rekomenduojama grįsti naujausiais mokslo pasiekimais.

28. Studentų pasiekimų vertinimo strategija turi užtikrinti, kad studentai pasiektų numatytus studijų rezultatus, o teorijos įsisavinimas ir jos praktinių taikymų gebėjimai būtų vertinami kartu.

29. Studijų rezultatų vertinimas turi orientuoti studijų procesą į studento gebėjimo mokytis ugdymą, remiantis aktualiomis statistikos ir jai gretimų mokslo sričių žiniomis.

30. Studijų rezultatų vertinimas vykdomas pagal aukštosios mokyklos patvirtintą tvarką, kuri nustato pirmosios ir antrosios studijų pakopos studijų pasiekimų vertinimo principus, organizavimo tvarką, studijų pasiekimų vertinime dalyvaujančių asmenų atsakomybę, jų teises ir pareigas. Vertinimo

procedūroje siūloma numatyti, kad dėstytojai pateiktų informaciją studentams apie jų atliktus darbus, vertinimo pagrindimą ir siūlymus aukštesniam studijų rezultatų lygiui pasiekti. Studentai turi laiku gauti informaciją apie savo darbus su konstruktyviais komentarais, grindžiamais aiškiais vertinimo kriterijais.

31. Dėstytojas, vertindamas studentų studijavimo pasiekimus, turi vadovautis objektyvumo, nešališkumo, skaidrumo, abipusės pagarbos ir geranoriškumo principais.

32. Taikoma vertinimo sistema turi leisti stebėti judėjimą siekiamo rezultato link, nustatyti pokyčius, laiku pamatyti nukrypimus, palaikyti grįžtamąjį ryšį, kurti tikslinimo galimybę. Studijų rezultatuose aprašytos žinios ir gebėjimai turėtų būti įvertinami tam tinkamiausiu būdu, parodančiu, kad studentai turi šių mokėjimų.

33. Studentų studijavimo pasiekimų vertinimas gali būti:

33.1. nuolatinis - studijų procese atliekant savarankiškas užduotis, laboratorinius darbus, seminarų, pratybų metu ir kita;

33.2. tarpinis - atliekamas pasibaigus tam tikram studijų etapui (pabaigus dalyko (modulio) dalies studijas). Rekomenduojama taikyti įvairius mokymosi pasiekimų vertinimo metodus: koliokviumą, kontrolinį darbą, laboratorinių darbų ataskaitą ir gynimą, žodinį pranešimą ir kitus;

33.3. galutinis - atliekamas pasibaigus dalyko (modulio) studijoms, aukštosios mokyklos nustatytu laiku. Dažniausiai praktikuojami vertinimo metodai yra užverstos arba atverstos knygos egzaminas; egzaminas raštu, egzaminas raštu ir žodžiu, egzaminas testo forma, individualaus ar komandinio projekto ataskaita, praktikos ataskaita, kompiuteriu atliekama užduotis ir kiti.

34. Studijavimo pasiekimų vertinimas turi būti grindžiamas aiškiais vertinimo kriterijais, susietais su studijų programos bei dalyko studijų rezultatais ir nustatytu slenkstiniu studijų rezultatų lygmeniu. Studentų įvertinimai turi atspindėti jų pasiektų studijų rezultatų lygį visų numatytų studijų rezultatų atžvilgiu.

35. Studijų pasiekimų vertinimo strategija turi būti apibrėžta dokumentais. Semestro pradžioje dėstytojas pateikia studentams detalią studijų dalyko programą, jos tikslus, laukiamus studijų rezultatus, dėstomo dalyko studijų rezultatų vertinimo kriterijus ir jų struktūrą: galutinio įvertinimo sudėtinės dalis, atsiskaitymų terminus, tarpinių atsiskaitymų įtaką galutiniam pažymiui, nuolatinių atsiskaitymų tvarką ir kita.

36. Studentams turi būti suteikta galimybė teikti grįžtamąją informaciją dėstytojui, siekiant tobulinti studijų efektyvumą ir gerinti dėstymo kokybę, diskutuoti su dėstytojais dėl įvairių studijų aspektų.

V SKYRIUS

STUDIJŲ PROGRAMŲ VYKDYMO REIKALAVIMAI

37. Visų statistikos studijų krypties studijų programų pagrindas yra kompetentingi ir kvalifikuoti dėstytojai. Dėstytojų kompetencija vertinama pagal jų mokslinę, pedagoginę ir praktinę patirtį, remiantis aukštosios mokyklos nustatytais kriterijais, tokiais kaip: dalyvavimas moksliniuose tyrimuose, gebėjimas taikyti pažangius dėstymo metodus, pripažinimas profesinėse, mokslinėse bendrijose, dalyvavimas kvalifikacijos tobulinimo programose, konferencijose ir kitais.

38. Dėstytojų kvalifikacinius reikalavimus nustato aukštosios mokyklos.

39. Pirmosios studijų pakopos statistikos studijų krypties studijų programoje ne mažiau kaip pusę studijų krypties dalykų apimties turi dėstyti mokslininkai.

40. Antrosios studijų pakopos statistikos studijų krypties studijų programoje ne mažiau kaip 80 procentų (arba 60 procentų, kai studijų programa orientuota į praktinę veiklą) visų dalykų apimties turi dėstyti mokslininkai, iš jų ne mažiau kaip 60 procentų (arba 40 procentų, kai statistikos studijų krypties studijų programa orientuoja į praktinę veiklą) krypties dalykų dėstytojų mokslinės veiklos kryptis turi atitikti jų dėstomus dalykus. Jeigu studijų programa orientuota į praktinę veiklą, iki 40 procentų statistikos krypties dalykus dėstančių dėstytojų gali būti praktikai, per pastaruosius 7 metus įgiję ne trumpesnę kaip 3 metų dėstomus dalykus atitinkančią profesinės veiklos patirtį. Ne mažiau kaip 20

procentų studijų krypties dalykų apimtį antrosios studijų pakopos studijose turi dėstyti profesoriaus pareigas einantys dėstytojai.

41. Pirmosios studijų pakopos statistikos studijų krypties studijų programa baigiama absolvento kompetencijų įvertinimu per baigiamojo darbo (projekto), kuriam skiriama ne mažiau kaip 12 studijų kreditų, gynimą. Jeigu suteikiamas dvigubas bakalauro kvalifikacinis laipsnis, turi būti numatyti pagrindinės studijų krypties (šakos) ir gretutinės studijų krypties (šakos) baigiamieji darbai (projektai), kurie gali būti integruoti į vieną, jiems iš viso skiriant ne mažiau kaip 15 studijų kreditų.

42. Baigiamasis bakalauro darbas (projektas) turi būti pagrįstas savarankiškais taikomaisiais tyrimais, žinių taikymu arba parengtas kaip projektas, atskleidžiantis studijų programos tikslus atitinkančius gebėjimus. Baigiamuoju darbu (projektu) bakalauras turi parodyti žinių ir supratimo lygį, gebėjimą diskutuoti pasirinktąją temą, vertinti kitų asmenų anksčiau atliktus statistikos studijų krypties darbus.

43. Ne mažiau kaip 30 studijų kreditų skiriama magistro baigiamajam darbui (projektui) rengti ir ginti. Baigiamasis magistro darbas turi būti pagrįstas savarankiškais teoriniais ar taikomaisiais tyrimais, žinių taikymu arba parengtas kaip projektas, atskleidžiantis studijų programos tikslus atitinkančius gebėjimus. Baigiamuoju darbu (projektu) magistrantas turi parodyti žinių ir supratimo lygį, gebėjimą analizuoti pasirinktąją temą, kritiškai vertinti kitų asmenų anksčiau atliktus statistikos studijų krypties darbus, savarankiškai mokytis ir atlikti statistikos studijų krypties tyrimus, pateikti tyrimo rezultatų interpretacijas, aiškiai ir pagrįstai formuluoti tyrimų išvadas ir rekomendacijas.

44. Baigiamojo darbo (projekto) vertinimo komisija turi būti sudaroma konkrečiai studijų pakopai. Į ją rekomenduojama įtraukti kompetentingus statistikos specialistus – mokslininkus, praktikus profesionalus, socialinių partnerių atstovus. Baigiamojo magistrinio darbo bent vienas gynimo komisijos narys turi būti iš kitos, negu studijų programą vykdomanti institucija, mokslo ir studijų institucijos.

45. Studijų materialinės ir metodinės bazės reikalavimai:

45.1. naudojamų auditorijų, kompiuterių klasių, laboratorijų ir kitų mokymo patalpų ir vietų skaičius jose, įrengimas ir išsidėstymas turi atitikti studijų reikmes bei higienos reikalavimus;

45.2. techninių ir administracinių tarnybų darbas turi sudaryti pakankamas sąlygas studentų praktiniams gebėjimams formuoti;

45.3. informacinių technologijų infrastruktūra turi būti pakankama ir parengta studijų proceso dalyviams; turi būti tinkama statistikos ar matematikos programinė įranga;

45.4. mokymo medžiaga ir literatūros šaltiniai turi būti prieinami bibliotekoje ir (arba) virtualioje aplinkoje, informacinėse bazėse; turi būti pakankamai statistikos, matematikos ir informatikos krypties visų dėstomų dalykų vadovėlių, knygų, žurnalų ir kitos literatūros egzempliorių, jų skaičius turi atitikti studijuojančiųjų poreikius;

45.5. praktinio mokymo tikslams turi būti parengtos statistinių duomenų bazės arba suteikta galimybė naudotis išorinėmis duomenų bazėmis.

46. Statistikos praktika yra integrali ir privaloma statistikos krypties pirmosios studijų pakopos studijų dalis. Profesinės veiklos praktikos apimtis šioje studijų pakopoje turi būti ne mažesnė kaip 15 studijų kreditų. Antrosios studijų pakopos studijų programose, priklausomai nuo studijų programos pobūdžio, profesinės veiklos praktikos apimtis nusistato aukštoji mokykla.

47. Statistikos praktika organizuojama vadovaujantis aukštosios mokyklos parengta profesinės veiklos praktikos organizavimo tvarka, kurioje turi būti apibrėžiami praktikos reikalavimai, praktikos užduotys, tikėtini rezultatai ir pasiekimų vertinimo sistema, parama studentui praktikos metu, taip pat kriterijai, pagal kuriuos atpažįstami ir vertinami praktikos metu studento įgyti atitinkamo lygmens gebėjimai.

48. Rekomenduojama, kad visose studijų pakopose ne mažiau kaip 15 procentų praktikos laiko turi būti skiriama individualioms ir (ar) grupinėms universiteto paskirto dėstytojo konsultacijoms.

49. Rekomenduojamas praktikos pobūdis – baigiamoji praktika, kai atliekamos užduotys tiesiogiai siejamos su baigiamuoju darbu (projektu).

50. Praktikos vadovai įmonėje, įstaigoje, organizacijoje (toliau – praktikos institucija) yra įtraukiami į praktikos užduočių turinio ir praktikos organizavimo tobulinimą. Aukštoji mokykla yra atsakinga už praktikos vadovų (praktikos institucijose) mokymų organizavimą. Ji turi pasiūlyti studentams galimų praktikos vietų, su kuriomis yra sudarytos bendradarbiavimo sutartys, sąrašą. Studentas gali praktikos vietą susirasti pats, suderinęs tai su aukštąja mokykla. Pasirinkus praktikos instituciją, sudaroma trišalė sutartis tarp studento, aukštosios mokyklos ir praktikos institucijos.

VI SKYRIUS

PASIEKTŲ STUDIJŲ REZULTATŲ LYGMENŲ APIBŪDINIMAS

51. Pirmosios studijų pakopos statistikos studijų krypties studentų pasiekti studijų rezultatai skirstomi į tris pasiekimų lygmenis: puikų, tipinį ir slenkstinį.

51.1. Puikus pasiekimų lygmuo:

51.1.1. Statistikos supratimas ir su statistika susiję praktiniai mokėjimai yra išsamūs, didesni už tipinį lygmenį. Žinios ir praktiniai įgūdžiai pritaikomi naujoms situacijoms, greitai įgyjama naujų žinių.

51.1.2. Sklandžiai ir su pasitikėjimu atliekami su nurodytomis sąvokomis ir metodais susiję veiksmai, nežinomose ir originaliose situacijose sėkmingai naudojama duomenų analizei skirta programinė įranga, sprendžiami sudėtingi ir nestandartiniai uždaviniai, išradingai naudojamos įgytos teorinės žinios, parenkant statistinius metodus ir priemones taikomiesiems uždaviniams spręsti. Problemos ir jų sprendimai vertinami kritiškai. Suprantami bei tinkamai interpretuojami statistikos uždavinio rezultatai ir daromos pagrįstos išvados.

51.1.3. Projektas ar projektinis darbas yra planuojamas, vykdomas ir aprašomas tik su nedidele išorės pagalba. Analizuojant ir svarstant darbo rezultatus aiškiai pasireiškia originalus mąstymas, puikus literatūros ir atitinkamos praktinės veiklos srities išmanymas. Yra aiškus būsimos veiklos planas.

51.1.4. Demonstruojami puikūs bendrieji gebėjimai. Absolventas gali dirbti savarankiškai, prireikus gaudamas patyrusių specialistų konsultacijas.

51.1.5. Šio lygmens studijas baigusiams absolventams rekomenduojama studijas tęsti antrojoje studijų pakopoje. Įgijęs profesinės patirties absolventas tampa puikiu praktiku. Karjeros perspektyvos apima tyrimus ir reikšmingą vadybinę atsakomybę, gali užimti aukštesnio lygmens pareigybės. Absolventui rekomenduojama tęsti akademinę arba pradėti profesinę karjerą.

51.2. Tipinis pasiekimų lygmuo:

51.2.1. Statistikos supratimas ir su statistika susiję praktiniai mokėjimai yra geri, aprėpiantys visą studijų programą. Studentas supranta, kokias žinias ir gebėjimus galima pritaikyti naujose veiklos situacijose. Gali aiškiai parodyti, kaip taikyti problemų sprendimo metodus. Nesunkiai įgyja naujų žinių.

51.2.2. Statistikos faktų ir taikomų tyrimo metodų supratimas yra geras. Sklandžiai ir su pasitikėjimu taikomi veiklos ar problemos sprendimo metodai daugelyje krypties temų. Gerai atliekami su nurodytomis sąvokomis ir metodais susiję veiksmai, gebama naudotis duomenų analizei skirta programine įranga ne visai griežtai apibrėžtose situacijose, naudojamos įgytos teorinės žinios sprendžiant vidutinio sunkumo uždavinius ir parenkant statistinius metodus bei priemones taikomosioms problemoms spręsti, tinkamai aiškinama gautų rezultatų prasmė.

51.2.3. Projektas arba praktinis darbas yra planuojamas, vykdomas ir aprašomas su tam tikra išorės pagalba. Darbo rezultatai analizuojami ir svarstomi kompetentingai. Geras mokslinės literatūros ir atitinkamų veiklos praktikų supratimas, turint pasiūlymų būsimai veiklai.

51.2.4. Studentai turi gerus bendruosius gebėjimus valdyti darbotvarkę. Geba savarankiškai dirbti su papildoma medžiaga. Gali profesionaliai dirbti, jei prireikus suteikiama pagalba.

51.2.5. Galima tikėtis, kad, įgijęs profesinės patirties, absolventas taps geru praktiku, galinčiu rodyti gerą ekspertinį išmanymą, imsis reikšmingos vadybinės atsakomybės ir galės užimti aukštesnio lygmens pareigybės.

51.3. Slenkstinis pasiekimų lygmuo:

51.3.1. Į studijų programą įtrauktų bazinių statistikos sąvokų ir metodų supratimas nesiekia tipinio lygmens. Gali patenkinamai naudotis statistinei duomenų analizei skirta programine įranga tada, kai situacijos žinomos ir aiškiai apibrėžtos. Taiko turimas žinias sprendamas uždavinius ir nagrinėdamas statistinius duomenis pagal pateiktus pavyzdžius, moka veikti pagal analogiją.

51.3.2. Projektinis arba praktinis darbas yra planuojamas ir atliekamas gana sėkmingai, kai absolventui vadovaujama ir prireikus suteikiama pagalba rezultatams paaiškinti ir aptarti.

51.3.3. Absolventas turi gerus bendruosius gebėjimus. Įgijęs profesinės patirties, jis gali tapti geru praktiku, rodančiu ekspertinį išmanymą.

51.3.4. Įgijęs atitinkamos profesinės patirties, jis galėtų tapti geru konkrečios srities praktiku, kur labai svarbios žinios ir supratimas apie metodus, tačiau nereikia reguliariai taikyti fundamentaliųjų žinių. Gali profesionaliai dirbti, kai jam vadovaujama ir suteikiama pagalba.

52. Antrosios studijų pakopos statistikos studijų krypties studentų studijų rezultatai skirstomi į tris pasiekimo lygmenis: puikų, tipinį ir slenkstinį.

52.1. Puikus pasiekimų lygmuo:

52.1.1. Demonstruoja išskirtines šiuolaikinių statistikos metodų žinias ir puikų šių metodų sąvokų supratimą, didesnę už tipinį lygmenį. Turi puikių atskirų statistikos sričių žinių.

52.1.2. Kūrybiškai sprendžia teorinius ir praktinius statistikos tarpdalykinių sričių uždavinius, taikydamas minėtus metodus ir tam tinkamą programinę įrangą. Randa tarpdalykinėse srityse statistikos problemų, abstrakčiai formuluoja uždavinius ir ieško jų sprendimo būdų.

52.1.3. Logiškai interpretuoja rezultatus ir daro pagrįstas išvadas. Daug dėmesio skiria savarankiškoms ir papildomoms studijoms.

52.1.4. Gali dirbti savarankiškai savo srities specialistų ir tarpdalykinėje komandoje, organizuoti profesinę veiklą, sėkmingai plėtoti statistikos metodus, atlikti mokslinius tyrimus ir perteikti kitiems turimas žinias.

52.2. Tipinis pasiekimų lygmuo:

52.2.1. Turi gerą šiuolaikinių statistikos metodų ir jų sąvokų supratimą. Turi gilių atskirų statistikos sričių žinių. Geba parinkti, pritaikyti ir palyginti tarpusavyje statistinius metodus, taikomus praktinėms problemoms spręsti.

52.2.2. Moka naudotis šiuolaikine statistikos ar matematikos programine įranga. Gali savarankiškai rasti ir įsisavinti reikalingų statistinių metodų ir kompiuterių programinės įrangos galimybes. Logiškai interpretuoja gautus rezultatus. Geba palyginti kelis tos pačios problemos sprendimo būdus ir rasti geriausią būdą pagal pasirinktus kriterijus.

52.2.3. Gali abstrakčiai matematine kalba formuluoti praktinius uždavinius ir pakankamai savarankiškai juos spręsti; atlikdamas užduotis, kai tikslinga, bendradarbiauti su kitais specialistais.

52.2.4. Gali dirbti savarankiškai savo srities specialistų ir tarpdalykinėje komandoje, gali organizuoti profesinę veiklą.

52.3. Slenkstinis pasiekimų lygmuo:

52.3.1. Turi šiuolaikinių į studijų programą įtrauktų statistikos metodų žinių ir jų sąvokų supratimą, taip pat gilesnį tam tikrų statistikos sričių žinių, nesiekiančių tipinio lygmens.

52.3.2. Tinkamai sprendžia šiuolaikinės statistinės duomenų analizės uždavinius, nagrinėdamas kitų mokslo sričių aiškiai apibrėžtas problemas, naudodamasis jam pateiktais metodais. Taiko tinkamą kompiuterių programinę įrangą.

52.3.3. Gali aiškiai ir logiškai interpretuoti rezultatus, pateikti iš statistinės duomenų analizės išplaukiančias išvadas.

52.3.4. Gali profesionaliai dirbti, prireikus gaudamas patyrusių specialistų konsultacijas.
